

Informacja dla skarżących dotycząca postępowania po zawiadomieniu Rządu o wniesieniu skarg

1. Zawiadomienie pozwanego Rządu o wniesieniu skargi: Po wstępnym zbadaniu kwestii dopuszczalności skargi Prezes Izby lub Izba, na podstawie art. 54 § 2 lit. b) Regulaminu Trybunału, zawiadamia Rząd o wniesieniu skargi oraz zwraca się o przedstawienie pisemnego stanowiska dotyczącego dopuszczalności oraz istoty skargi lub poszczególnych zarzutów, które zostały podniesione w sprawie.

W przypadku wydania postanowienia o uznaniu części skargi za niedopuszczalną, rozpoznawanie tej części skargi jest zakończone i nie należy odnosić się do oddalonych zarzutów w dalszych pismach procesowych.

2. Łączne rozpoznanie dopuszczalności oraz istoty skargi: Co do zasady Trybunał rozpoznaje łącznie kwestię dopuszczalności oraz istoty skargi zgodnie z art. 29 ust. 1 Konwencji oraz art. 54A Regulaminu Trybunału. W sprawach, w których Trybunał uznał skargę za dopuszczalną oraz gotową do rozstrzygnięcia co do istoty, może on jednocześnie wydać wyrok na podstawie art. 54A § 2 Regulaminu Trybunału.

3. Wymiana pisemnych stanowisk dotyczących dopuszczalności i istoty skargi oraz słusznego zadośćuczynienia: Trybunał zwraca się do Rządu o złożenie pisemnego stanowiska dotyczącego skargi w terminie 16 tygodni. Powyższe pismo procesowe zostanie Panu/Pani przesłane, aby mógł/mogła się Pan/Pani do niego ustosunkować na piśmie, a także przedstawić roszczenia o przyznanie słusznego zadośćuczynienia na podstawie art. 41 Konwencji – w terminie 6 tygodni. Jeżeli Rząd uzyskał zgodę na złożenie pisemnego stanowiska w języku ojczystym (art. 34 § 4 lit. a) Regulaminu Trybunału), zostanie on zobowiązany do przedłożenia Trybunałowi tłumaczenia tego pisma na język angielski lub francuski w terminie 4 tygodni. Co do zasady powyższe terminy nie są przedłużane.

Jeżeli nie chce Pan/Pani skorzystać z prawa do odpowiedzi na pisemne stanowisko Rządu oraz do złożenia roszczeń o zadośćuczynienie na podstawie art. 41 Konwencji, jest Pan/Pani obowiązany/obowiązana poinformować o tym Trybunał w tym samym terminie. W przeciwnym razie Trybunał może uznać, iż nie jest już Pan/Pani zainteresowany/zainteresowana dalszym rozpoznaniem skargi i w rezultacie skreślić ją z listy spraw (art. 37 ust. 1 lit. a) Konwencji).

W odniesieniu do roszczeń o przyznanie słusznego zadośćuczynienia, należy zwrócić szczególną uwagę na treść art. 60 Regulaminu Trybunału. W sytuacji, gdy skarżący nie przedstawi w przewidzianym terminie sprecyzowanych roszczeń o słuszne zadośćuczynienie wraz z dokumentami na ich poparcie, Trybunał może odrzucić żądanie w całości lub w części. Wymóg ten znajduje zastosowanie nawet jeżeli skarżący wskazał na wcześniejszym etapie postępowania, że zamierza dochodzić słusznego zadośćuczynienia.

W każdym jednak przypadku zasądzenie słusznego zadośćuczynienia nastąpi jedynie w takim zakresie, w jakim Trybunał uzna to za niezbędne. Trybunał może przyznać stosowne zadośćuczynienie w trzech następujących formach: 1) jako odszkodowanie za szkodę materialną, tj. wymierne straty rzeczywiście poniesione i będące bezpośrednim skutkiem naruszenia Konwencji; 2) jako zadośćuczynienie za szkodę niematerialną, tj. za cierpienie i stres spowodowane naruszeniem Konwencji; 3) jako zwrot kosztów i wydatków poniesionych, aby powstrzymać naruszenie Konwencji lub usunąć jego skutki, zarówno w postępowaniu w kraju jak i w postępowaniu przed Trybunałem w

Strasburgu. Koszty i wydatki powinny być szczegółowo wymienione. Ich zwrot zostanie zasądzony wyłącznie w przypadku, gdy Trybunał uzna, że były one rzeczywiście poniesione, konieczne i w rozsądnej wysokości. Wszelkie roszczenia złożone przez skarżącego powinny być poparte stosownymi dokumentami, tj. fakturami i rachunkami poniesionych kosztów.

Po złożeniu przez skarżącego roszczeń, Trybunał zwróci się do Rządu z prośbą o przedstawienie stanowiska w przedmiocie słusznego zadośćuczynienia oraz, w razie potrzeby, o przedstawienie dalszych wyjaśnień w sprawie.

W celu zapewnienia sprawnego przekazywania materiałów przedłożonych wraz z pisemnymi stanowiskami oraz roszczeniami o słuszne zadośćuczynienie, dokumenty te wraz z załącznikami powinny być wydrukowane na papierze w formacie A4 a wszystkie załączone strony powinny być ponumerowane. Nie należy ich zszywać, sklejać taśmą ani w żaden sposób oprawiać. Przypominamy również, że nie należy wysyłać do Trybunału oryginałów dokumentów.

4. Pisma procesowe złożone po terminie lub bez uprzedniego wezwania do ich złożenia: Wszelkie pisma procesowe złożone po terminie wyznaczonym przez Trybunał – dotyczy to także sytuacji, gdy skarżący przed upływem wyznaczonego wcześniej terminu nie zwrócił się z prośbą o jego przedłużenie (art. 38 § 1 Regulaminu) – nie zostaną dołączone do akt sprawy ani przedstawione do rozstrzygnięcia Trybunałowi. Nie stanowi to jednak przeszkody dla skarżącego w przekazywaniu Trybunałowi z własnej inicjatywy informacji o ważnych wydarzeniach w sprawie, której dotyczy skarga, oraz w przysyłaniu kopii decyzji podjętych przez władze krajowe.

5. Polubowne załatwienie sprawy (zawarcie ugody): Trybunał zwraca się także do Rządu o zajęcie stanowiska w kwestii możliwości polubownego załatwienia sprawy (zawarcia ugody) oraz o przedstawienie propozycji ugody (art. 62 Regulaminu Trybunału). Po otrzymaniu odpowiedzi Rządu, skarżący zostanie poproszony o zajęcie stanowiska w tej kwestii. Propozycja ugody może także zostać sporządzona przez Kanclerza Sekcji z jego własnej inicjatywy i przekazana jednocześnie obu stronom.

Zgodnie z przepisem art. 62 § 2 Regulaminu, negocjacje dotyczące zawarcia ugody są ściśle poufne, a wszelkie propozycje i ustalenia w tym zakresie powinny być przedłożone w odrębnych pismach. W postępowaniu spornym strony **nie mogą** powoływać się na treść tych pism i ustaleń.

6. Jednostronna deklaracja: Co do zasady, jeżeli negocjacje ugodowe nie przyniosą rezultatu, Rząd może przedłożyć jednostronną deklarację. W drodze wyjątku, w sprawach powtarzalnych, Rząd ma możliwość złożenia deklaracji jednostronnej poza procedurą ugodową. W przypadku, gdy Rząd złoży deklarację jednostronną, Trybunał postanowi, na podstawie art. 37 Konwencji, czy dalsze rozpoznawanie skargi jest uzasadnione. Jeżeli skarżący zaakceptuje warunki deklaracji jednostronnej, Trybunał rozpozna sprawę w ramach procedury ugodowej.

7. Języki: Na obecnym etapie postępowania, zgodnie z art. 34 § 3 Regulaminu Trybunału, wszelkie pisma procesowe oraz korespondencja skarżącego lub jego pełnomocnika powinny być sporządzone w jednym z języków urzędowych Trybunału (angielski lub francuski). Jednakże Trybunał może wyrazić zgodę na używanie przez skarżącego języka polskiego.

8. Reprezentacja skarżących oraz pomoc prawna: Zgodnie z art. 36 § 2 i 4 Regulaminu Trybunału, na obecnym etapie postępowania wymaga się, aby skarżący był reprezentowany przez prawnika – adwokata lub radcę prawnego, chyba, że Trybunał postanowi inaczej. Jeżeli skarżący napotka trudności w znalezieniu prawnika, może zwrócić się o pomoc do Naczelnej lub Okręgowej Rady Adwokackiej lub do właściwej Izby Radców Prawnych. Jeżeli skarżący nie dysponuje odpowiednimi środkami na pokrycie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Trybunałem, może wystąpić z wnioskiem o przyznanie pomocy na ten cel w ramach systemu pomocy finansowej na pokrycie kosztów pomocy prawnej istniejącego w Trybunale (art. 105 i nast. Regulaminu Trybunału). Pomoc prawna jest, co do zasady, przyznawana wyłącznie w sprawach o skomplikowanym stanie faktycznym i prawnym. Nie jest ona natomiast przyznawana w sprawach, które mają charakter powtarzalny i są rozstrzygane według ustalonej linii orzecznictwa.

W ramach pomocy finansowej Trybunał przyznaje zryczałtowaną kwotę na pokrycie części kosztów poniesionych przez skarżącego, związanych z zastępstwem prawnym w postępowaniu przed Trybunałem. Rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w sposób opisany powyżej (zob. uwagi dotyczące zasądzania słusznego zadośćuczynienia). Przyznanie przez Trybunał pomocy prawnej nie oznacza, że Trybunał ustawi dla strony skarżącej pełnomocnika. Wybór i ustanowienie pełnomocnika jest obowiązkiem skarżącego.

9. Interwencja strony trzeciej: Jeżeli skarżący jest obywatelem państwa innego niż to, przeciwko któremu została skierowana skarga, rząd tego państwa zostanie zawiadomiony o możliwości wzięcia udziału w postępowaniu przed Trybunałem (art. 36 ust. 1 Konwencji w związku z art. 44 Regulaminu Trybunału). Skarżący jest zawiadamiany o odpowiedzi rządu.